

היחלצות ממארב

בקרבות מלחמת ששת הימים

המערכה על ג'נין ועמק דותן, שנוהלה על-ידי עוצבתו של אל"מ משה, השיגה את יעדיה, אך עם זאת היתה עקובה מדם. אחת הסיבות העיקריות להיפגעות זו היה המארב שמ' תואר כאן.

בשעה 21.00 השתלטה הסיירת בפיקודו של יענק'לה ז"ל על ציר הכביש ג'נין-שכ.ם. צוות-סיור מחלקתי בפיקודו של יוסי, שהיה החוד בתנועה, עלה על מארבי חי"ר ושריון באיזור צומת ערבה וצומת קבטיה, אך נחלץ משם בסיוע ארטילרי לאחר שגרמו לו אבידות כבדות בלוחמים ורכבי-קרב משורייני; לאחר מכן הצטרף לסיירת, אשר תוגברה ביחידת טנקים בפיקודו של שלמה, והתארגנה להגנה תוך ניהול קרבות-שריון עם שדרות-טנקים של האויב, בסיוע ארטילרי. חלק מרכבי הקרב המשורייני של האויב נפגע והתלקח. משירדו חלק מטנקי הפטון מציר הכביש, עלו על שדה ממוקש ונותרו תקועים בו. פעילות זו של הסיירת השלימה את כיתור מרחב ג'נין ממזרח, ושיבשה את תנועת העתודות המקומיות של החטיבה הירדנית מס' 25 והשריון שלה.

מספר סגן יוסי:

"לפני הגיענו לכביש שכ.ם-ג'נין קיבלתי פקודה לנוע לעבר נקודה מסויימת במפת הזירה. במפה זו היו שתי נקודות שסימונן זהה — האחת ליד יעבד והאחרת בצומת קבטיה. בחפשי במפה ראיתי דווקא את הנקודה שליד יעבד (שלא היתה הנקודה אליה אמור הייתי להגיע), ולכן פניתי ימינה, לאותו כיוון. על הכביש שיניתי את תבנית התנועה, ועברתי עם זחל"מ-הפיקוד לראש הטור; אחרי נעו הג'יפים, ואחריהם — יתרת-הכוח. לאחר כ-200 מטרים השיגה המ"פ בטעותי וכיוון אותי לעבר הנכון, כלומר — לכיוון צומת קבטיה. עצרתי את הטור על-מנת להסתובב ולחזור על עקבותי, אך לפתע ניתכה עלינו אש נשק-קל מעל מצוק קטן שליד הכביש. באש זו נפצע בידו אחד מחיילי הזחל"מ שלי, אני עצמי נפצעתי קל מרסיסים בפני, והעוז' שלי נפגע. הודעתי למ"פ על ההיתקלות. המ"פ הורה לי להמשיך ולהתקדם לעבר צומת קבטיה, ואילו הוא ימשיך לטפל במארב. ואכן, הוא החל מקדם את הטנקים כדי להשיב אש לאויב.

הזואל קבע את הכביש מס' 1 כקו תיאום-אש, והורה לאר-טילריה להנחית את אשה מצפינו וממערבו, ולסיוע האויר — מדרומו וממזרחו. דבר זה שימש בידיו אמצעי-שליטה נוח, ואיפשר לו להנחית את אש-הסיוע שלו במועד ובמקום הנחיר צים. ללא בלבול ותוך הזדקקות מינימלית לתיאום כלשהו. לפני רדת החשיכה נשלחה למקום סוללה ב' מן הגדוד השני של רגימנט הארטילריה ה-35, כדי לתגבר את אש סוללת-ההוביצרים. נוסף לכך, הוטל על סוללה ד', מן הגדוד השני של רגימנט הארטילריה ה-32, להימצא בסיוע כללי — והיא הנחיתה אש מסייעת מקירבת קטואן לוק.

לאחר רדת החשיכה הועתקה אש הארטילריה דרומית לכביש, בניסיון לחסום את נתיבי המילוט של הויאט-קונג דרך הג'נינגל דרומה. מטוס C-47 חג על פני איזור המארב כל שעות הלילה. הוא היה חמוש בנורים וב-3 מקלעי "מיני" (המותקנים במסוקים, הם בעלי קצב-אש של אלפיים כדורים לדקה), ובהפעילו אותם סייע לאמריקנים להוציא מלוחמי הויאט-קונג כל חשק לנוע דרומה. כלי רכב-הקרב של הגדוד ירו אל תוך הג'נינגל כל שעות הלילה.

סריקת השטח בבוקר המחרת גילתה 93 גופות של לוחמי הויאט-קונג. אבדות האמריקנים היו קלות מאוד.

אנשי הגדוד הראשון של רגימנט "בלאקהורס" סבורים, כי התבוסה שהנחילו לכוח התוקף של הויאט-קונג נבעה מן הגורמים הבאים:

1. תגובתם המהירה ותוקפנותם של הכוח שנלכד במארב ושאר יחידות הגדוד.
2. הפעלתו המיידית של כל סיוע-האש המצוי בעין.
3. עוצמת-האש הכבירה הגלומה בטנקים וב-נגמ"שים.
4. האימון היסודי שניתן לאנשים בפעולות נגד מארב.

האש שניתכה על כלי-הרכב גברה והלכה. לפתע גיליתי בית ממערב לצומת, בסמוך לכביש — כ-20 מטרים מן האויב. פקדתי על אנשי לשאת את הנפגעים, לחצות את הכביש ולתפוס מחסה מאחורי הבית.

„קשר אלחוטי לא היה לנו, שכן כל מכשירי-הקשר נשארו על כלי-הרכב שעל הכביש. החלטתי לחלץ את כלי-הרכב, על-מנת להקים קשר עם מפקדת-החטיבה. שני כלי-רכב שלנו, ג'יפ וזחל"מ, שעמדו בסמוך לטנק ה,פטון' — לא נפגעו. נהגיה"פ ואני יצאנו לחלץ אותם. התקרבנו ועלינו עליהם, התנענו והסתלקנו על הכביש בכיוון מערב. לאחר כ-200 מטרים פנינו לשדות, וחזרנו אל מאחורי הבית שחסה על הכוח.

„לאחר מכן ניסיתי להפעיל בזוקה, אך זו התעקמה כנראה בשעת הקפיצה — ולא פעלה.

„החיילים עלו על הזחל"מ והג'יפ, ואנו יצאנו במהירות לעבר יחידת-הסיור. הצלחנו להקים קשר אלחוטי עם מפקדת החטיבה, וכוח המרגמות הכבדות הנחיה אש על הצומת, מייד לאחר שהסתלקנו משם”.

„יצאנו מן השטח המוכה והמשכנו בתנועה בתבנית הרגילה — אולם ללא אורות. התנועה אל הצומת עברה ללא כל תקלות, בחשיכה מוחלטת. בהגיענו לצומת ראיתי מימין לכביש אוהל צבאי וחומה נמוכה. ירדנו מן הרכב כדי לבדוק את האוהל, ואילו את כלי-הרכב עם נהגיהם ומקלעניהם השארתי לחיפוי על הכביש. התקדמנו לכיוון האוהל, ולפתע גיליתי טנק ניצב ממש עליידי. התקרבתי לטנק על-מנת לזהותו, ובהגיעי למרחק שני מטרים ממנו, ראיתי מקלען היושב על הצריח ליד מקלע "0.5. לשאלתי: מי זה? נעניתי בשאלה: מן הדא? ומשאך שמעו חיילי את תשובתו — פתחו כל החבר'ה שעמדו ליד הטנק באש, והפילו מייד את המקלען בטרם הספיק להפעיל את נשקו.

„בו ברגע נפתחה אש חזקה, שניתכה מכל הצדדים, עלינו ועל כלי-הרכב שעמדו על הכביש. התפתחו חילופי-יריות, זחל"מ-הפיקוד והג'יפים השיבו ממקלעיהם אש חזקה. אך לא עברה דקה וזחל"מ-הפיקוד נפגע ועלה בלהבות; שלושת החיילים אשר בו נפצעו קשה, וכן נפצע קשה נהגיה"פ שירה במקלע.

טנק ירדני

